

OLIMPIADA DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Clasa a XI-a

Etapa pe localitate - 30 ianuarie 2016

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește, cu atenție, următoarele texte și răspunde tuturor cerințelor formulate mai jos:

A.

Însă vlahii, acești gheografi și mai toți istoricii câți scriu de aceste țări, zicea și Moldovei și ceștia; apoi o împarte în doao, una de sus; alta de jos, îi zic. Le zic și: mai mare și mai mică; cea de sus, adecăte și mai mare, Moldova; cea de jos și mai mică, țara această Muntenească numeind, cum îi zic mai mulți așa; că Rumânească numai lăcuitorii ei o chiamă, și doar unii den ardeleni aii rumâni, pentru că și aceia și ceștea numai când să întreabă, ce iaste? Ei răspund: rumâni; iar moldovénii să osebesc de să răspund: moldovani, săvai că și ei sunt de un neam și de un rod cu ceștea, cum mai nainte mai pre larg vom arăta cu mărturiile multora. (...) și cum că apoi Traian mulțime de romani du pretutindenea den biruințele lui au adus aicea de au așezat lăcuitori și paznici acestor țări, den carii și până astăzi să trag acești rumâni ce le zicem noi, iară grecii și latinii, vlahi și volahi le zic, încă ne-am adevărit den istoricii cei mai de credință și mai numeiți ce sunt. (...) Și mai chiar vedem că rumânii den Ardeal, moldovénii și céștea de țara aceasta, tot un neam, tot o limbă fiind, încă între dânșii mult să osebesc, care aceasta iaste cum să véde den amestecătura vecinilor lor. Așadară și acéle trei neamuri, ce zicem mai sus, den preavecinătatea romanilor, luând de-ale acelora cuvinte, și cu céle de moșie ale lor amestecându-le, și stricându-și limba, au rămas în această ce acum sunt. (...) Însă dară, valahii, adecăte rumânii, cum sunt rămășițele

B.

În primele veacuri, de pe la 500 încolo, slavii ocupă de preferință văile și șesurile libere, pe când descendenții daco-romanilor sunt retrași prin locuri păduroase sau spre munte.

Un text al unui preot croat din secolul al-XII-lea, cunoscut în istoriografie sub numele de „Preotul din Diocleea”, ne sugerează încă un motiv pentru care populația „romană”, în Dalmația, fugea în munți, în fața unor dominatori slavi: teama de persecuțiile acestor păgâni împotriva lor ca creștini. Ceea ce ar explica de ce amestecul între valahi și slavii din părțile noastre trebuie să fi fost mai ușor după creștinarea, în veacul al IX-lea, a bulgarilor și slavilor de sub dominația lor. **Dar să nu-i numim încă români pe descendenții dacoromanilor — pentru că români nu avem dreptul să le zicem decât atunci când există o limbă română, iar limba română se naște când are loc o simbioză, adică o influență reciprocă și în cele din urmă un amestec între foștii daco-romani și slavi. Dacă nu-i putem numi români, atunci cum să le spunem? Să le zicem „valahi”.**

De ce? Valah nu e un termen peiorativ, cum ar vrea unii străini rău

romanilor celor ce i-au adus aici Ulpie Traian, și cum că dintr-aceia să trag și până astăzi, adevărat și dovedit iaste de toți mai adevărații și de crezut istorici, măcară că apoi le-au mutat și numele, valahi zicându-le.

(Constantin Cantacuzino, **Istoria Țării Rumânești**)

*intenționați să-l considere. Valah e un nume foarte nobil, dat de germanici tuturor romanilor, pornind de la numele unui trib celt care se numea **Volcae**, așezat pe unde sunt azi Elveția și Austria. Aceștia s-au romanizat, astfel încât germanii, vecinii lor, cu vremea au numit **volcae** pe toți romanii, pe toți cei ce vorbeau limba latină.*

*Așa se explică faptul că, din insulele britanice și până la noi, de-a lungul graniței între germanici și fostul imperiu roman, au rămas nuclee care poartă încă un nume provenit din **volcae**. Ați auzit de Țara Galilor în Marea Britanic, provincie care, ca și Scoția, se află la nord de Anglia propriu-zisă, ambele locuite de rămășițe din vechea populație celtă a insulei. Ei bine, numele Țării Galilor, ce se cheamă **Wales** pe englezește, are aceeași origine cu Valahia! Și dacă coborâm în Europa continentală, **valonii** din Belgia, adică aceia care vorbesc franceza în Belgia (pe când ceilalți locuitori ai Belgiei sunt flamanzii, care vorbesc, ca olandezii, neerlandeza, o limbă germanică), poartă tot un nume provenit din **volcae**. Pe francezi, cu un cuvânt de ocară, nemții îi numesc **Welsche** (după cum francezii, la rândul lor, au o poreclă insultătoare pentru nemți, **boche**), iar în Evul Mediu, italienilor le ziceau **Wahlen**. Pe italieni, polonezii îi numesc **Wloch**; într-un mod asemănător îi numesc și alți slavi. Iar în Balcani și la noi, tot valahi i-au numit pe romanofoni. Slavii preluaseră termenul de la germani, făcând inversiunea **valh/vlah**. De la slavi, mai târziu, în Evul Mediu, au preluat și grecii termenul, dovadă a adâncimii la care au pătruns slavii în Grecia continentală! Iar*

*întrucât în grecește V se scrie B, termenul a ajuns în timpul cruciadelor la occidentali, la „frânci”, sub forma „blac”. În concluzie, numele de valah i-a desemnat, și la germani, și la slavi, și la greci, pe „romanici”, pe cei care vorbesc o limbă latină. Deci dacă spun de-acum încolo „valahi”, să știți că asta înseamnă strămoșii românilor. Și așa ne-au numit în continuare străinii. Noi înșine ne-am numit **români** sau **rumâni** sau, în sud, în Balcani, **armâni** — cu un „a protetic”, caracteristic dialectului aromân.*

(Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*)

Subiectul I

30 de puncte

1. Identifică, în textele suport, o modificare fonetică pe care a suferit-o cuvântul *valah* de-a lungul timpului. **6 puncte**
2. Numește, pe baza textelor suport, elementele componente ale poporului român. **6 puncte**
3. Explică folosirea a doi termeni diferiți pentru denumirea românilor, așa cum reiese din cele două texte suport. **6 puncte**
4. Ilustrează, cu exemple adecvate, registrele stilistice utilizate în textele suport. **6 puncte**
5. Comentează, într-un text de 80-100 de cuvinte, rolul pe care îl au persoanele gramaticale folosite în cele două texte. **6 puncte**

Notă! Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150-300 de cuvinte care să reprezinte un **dialog** între cei doi istorici români, unul reprezentant al Umanismului, al doilea contemporan cu noi, despre formarea poporului român, valorificând textele suport și folosind registre stilistice variate.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrive un eseu de 600-900 de cuvinte despre *formarea limbii și a poporului român*, valorificând cele două fragmente citate, experiența ta culturală (literatură, istorie, arte plastice, cinematografie etc.). precum și ideile din următorul citat:

Orice comunitate, de la trib la națiunea modernă, se legitimează prin recursul la origini. În toate timpurile și în toate culturile, acestea sunt puternic valorizate și fără încetare rememorate și comemorate. Miturile fondatoare condensează conștiința însăși a comunității.

(Lucian Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*)

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/ raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări vei primi **30 de puncte** (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).